

OOP x/XXX o prohlášení
krajinné památkové zóny Pravětín – Skláře – Veselka
a určení podmínek její ochrany

NPÚ URB, NPÚ KRAJINA, NPÚ GIS, SPRÁVNÍ ŘÁD/MK

Článek 1

Předmět ochrany

Stručný předmět ochrany dle konkrétní památkové zóny, tj. urbanistických, architektonických, historických, uměleckých, estetických a krajinných kulturních hodnot.

Předmětem ochrany v památkové zóně Pravětín – Skláře – Veselka jsou kulturní hodnoty kontinuálně se vyvíjející kulturní krajiny, jejíž charakter je dán souvislým využíváním k zemědělskému hospodaření, při zachování výrazných struktur členění plužiny jednotlivých sídel. Dochovaná struktura rozdělení pozemků oddělených výraznými mezemi a terasami je cenným dokladem středověkého osídlování území v okolí města Vimperka. V památkové zóně jsou sledovány zejména hodnoty krajinné, historické a urbanistické, lokálně umocněné hodnotami reliktní industriální krajiny v okolí bývalých sklářských hutí.

Článek 2

Podmínky ochrany

Podmínky ochrany ve vztahu ke kulturní krajině, sídlům, stavbám, nezastavěným pozemkům (či dalším prvkům) vč. veřejných prostranství a dřevin. Regulace umístění nových staveb a zařízení i jejich přestaveb vč. využití, terénních úprav atd.
Lze rozdělit na A, B, C, pokud má opodstatnění, např. ve vztahu k zásadně odlišné a prostorově oddělené struktuře zástavby vyžadující odlišné podmínky plošného a prostorového uspořádání staveb (dvory středověkého původu, mladší domkářská zástavba)

- 1) K zajištění památkové ochrany památkové zóny, zachování jejích kulturních hodnot a prostředí tvořeného uspořádáním zemědělských pozemků včetně jejich charakteristického reliéfu a vymezení, dále sídly, stavbami, architektonickými soubory, jednotlivými objekty, pozemními komunikacemi, veřejnými prostranstvími, vodními toky a plochami, trvalými porosty a archeologickými lokalitami se stanovují tyto podmínky ochrany:
 - a) Pozemky a stavby musí být využívány v souladu s jejich kulturními hodnotami a musí být respektovány jejich kapacitní a technické možnosti.
 - b) Při pořizování územně plánovací dokumentace a jejích změn, stejně tak i při přípravě dalších opatření, která mají dopad na podobu a využívání území památkové zóny, je nutno při návrhu koncepce rozvoje sídel respektovat dochované prostorové a funkční uspořádání území dané historickou urbanistickou strukturou, stopami historické lidské činnosti formujícími krajinu a cestní síť. Veškeré záměry v krajině je nutné posuzovat ve

vztahu ke kulturním hodnotám a reliéfu krajinné památkové zóny, zejména je třeba maximálně respektovat rozsah a strukturu zemědělských pozemků včetně jejich vymezení (terasami, mezemi, kamennými snosy a dalšími terénními úpravami formujícími plužinu). V sídlech je nutné respektovat dochovanou historickou urbanistickou strukturu, míru zastavěnosti a výškovou hladinu zástavby.

- c) Při rozhodování o umístění nové stavby, zařízení, opatření nebo jejich změn musí být respektovány dochované součásti krajiny podílející se na její kulturní hodnotě, terénní konfigurace a urbanistická struktura sídla. Realizací nesmí dojít k negativním pohledovým, estetickým a funkčním změnám daného území, zvláště k takovým, které by narušily dochované pohledové vztahy a dominantní uplatnění kulturních hodnot v krajině, zejména s ohledem na dochovanou strukturu členění plužiny.
 - d) Nové stavby a úpravy stávajících staveb musí vycházet z původní tradiční zástavby, zejména musí respektovat charakter, měřítko, objem a proporce staveb a charakter střešní krajiny.
 - e) Úpravy veřejných prostranství včetně vegetační složky, stejně jako úpravy ploch, komunikací a cest musí respektovat předmět ochrany, v žádném případě jej nesmí poškodit a ve všech směrech se musí podřídit zachování kulturních hodnot památkové zóny vymezených v článku 1.
- 2) Při plánování a realizaci opatření nestavební povahy v krajině (například USES, změna parcelace v rámci pozemkových úprav) je nezbytné sledovat soulad s kulturně historickými hodnotami krajiny a možností její regenerace a udržitelného rozvoje, zejména pokud se jedná o charakter a členění plužiny.
 - 3) Podmínky ochrany památkové zóny stanovené v odstavci 1 se nevztahují na lesní hospodaření, pokud se na dotčeném lesním majetku hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo lesní hospodářské osnovy.
 - 4) Při zemědělském a lesním hospodaření je nezbytné volit takové strojní vybavení a pracovní postupy, při kterých nedojde k poškození mezí, kamenných snosů a dalších struktur vymežujících plochy zemědělské nebo lesní půdy.

Článek 3

Vymezení hranice památkové zóny

Slovní popis hranice dle parcel aktuální DKM + datum
--

Arnoštka (ZSJ 65528), k. ú. Arnoštka; Pravětín (ZSJ 8621), k. ú. Pravětín; Schweiglův Dvůr (ZSJ 301582), k. ú. Vimperk; Skláře (ZSJ 65579), k. ú. Skláře u Vimperka; Sklářský vrch (ZSJ 301591), k. ú. Vimperk; Veselka (ZSJ 8630), k. ú. Veselka u Vimperka; vše obec Vimperk, okres Prachatice, kraj Jihočeský

Výchozí bod hranice leží 100 m západně od železničního přejezdu v Husově ulici ve Vimperku, v severozápadním rohu p.č. 1373/3 v k.ú. Vimperk. Hranice vede jižním a východním směrem po severním okraji p.č. 1368, pokračuje po západním a jižním okraji p.č. 2071/1 a dále po jižním okraji p.č. 2067/1, z jižního konce parcely překračuje cestu p.č. 2116 na severní roh p.č. 2046/7, kterou obchází ze západní a jižní strany. Hranice vede po jižním okraji p.č. 2046/1, 2041/5, 2039/5, 2039/6, z jižní strany obchází p.č. 2039/3 a pokračuje po severním okraji p.č. 2033, 2027/1, 2027/2 a z východní strany

obchází p.č. 2028. Z jihovýchodního rohu p.č. 2028 hranice překračuje Pravětínský potok do jižního rohu p.č. 1997/4, odkud pokračuje severním a východním směrem po hranici k.ú. Pravětín k p.č. 466/3 v k.ú. Pravětín, kterou obchází z jižní strany. Hranice pokračuje jižním směrem po západní straně p.č. 350/2, z jižní strany obchází p.č. 353/3 a dále vede severním směrem po hranici k.ú. Pravětín. Ze severní strany obchází p.č. 937/50 a 459 v k.ú. Pravětín a pokračuje po jižní straně silnice p.č. 971/2 až ke hranici k.ú. Pravětín. Hranice dále vede jižním směrem po východním okraji k.ú. Pravětín, po východním a jižním okraji k.ú. Veselka u Vimperka, po jižní hranici k.ú. Pravětín a po východní hranici k.ú. Arnoštka až do jižního cípu p.č. 166 v k.ú. Arnoštka, kde se stáčí k severu. Hranice pokračuje po západním okraji p.č. 166, 167, 173/24, 173/23, 173/5, jihozápadní straně p.č. 3/7, po jižní straně p.č. 240/2 a po západní straně p.č. 3/6. Po severozápadní straně p.č. 265/2 pokračuje na západní okraj p.č. 241/1 a dále západním směrem po jižní straně cesty p.č. 256/1 až do severního cípu p.č. 246/2, kde přechází cestu p.č. 256/1 do jižního cípu k.ú. Skláře u Vimperka. Hranice pokračuje západním a severním směrem po západním okraji k.ú. Skláře u Vimperka až do západního cípu p.č. 453/1, kde přechází do k.ú. Vimperk a pokračuje severozápadním a severním směrem po východním okraji p.č. 2174/6 a 2174/8. Hranice mění směr k východu a po jižním okraji železniční trati p.č. 2610, 2611, 2612 a 2090/3 vede do výchozího bodu.

Zpracováno podle stavu katastru nemovitostí publikovaného ČÚZK prostřednictvím WMS Katastrální mapy ke dni dd. mm. yyyy.

Hranice území památkové zóny je orientačně graficky znázorněna na mapě uvedené v příloze k tomuto opatření obecné povahy.

Článek 4

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti v souladu s ustanovením §173 odst. 1 správního řádu patnáctým dnem ode dne jeho zveřejnění.

Článek 5

Poučení

Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může podle § 173 odst. 1 správního řádu každý nahlédnout u správního orgánu, který opatření obecné povahy vydal. Proti prohlášení památkové zóny vydanému formou opatření obecné povahy nelze podle § 173 odst. 2 správního řádu podat opravný prostředek.

Odůvodnění

A. Textová část

Ustanovení, právní rámec státní, mezinárodní

Ustanovení § 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 20/1987 Sb.), umožňuje sídelní útvar nebo jeho část, která vykazuje významné kulturní hodnoty, prohlásit za památkovou zónu. Pro prohlášení památkové zóny je podle § 2 odst. 1 vyhlášky

č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., určující charakteristika významných kulturních hodnot území, vymezení hranice památkové zóny, popis předmětu ochrany, stanovení podmínek pro stavební a další činnosti směřující k ochraně území a zvýšení kvality životního prostředí.

Opatření obecné povahy je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, s Listinou základních práv a svobod a s Ústavou České republiky, respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a opatření obsažená v tomto opatření obecné povahy neporušují ústavní principy rovnosti v právech a zákazu retroaktivity. Prohlášení památkové zóny formou opatření obecné povahy na rozdíl od dosavadní aplikační praxe vychází z doporučení pracovní komise Legislativní rady vlády – komise pro správní právo k návrhu vyhlášky o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny. Pracovní komise ve svém vyjádření vychází z toho, že podle § 6 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., může Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem prohlásit území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany, avšak ustanovení výslovně neuvádí formu vyhlášky ministerstva ve smyslu čl. 79 odst. 3 Ústavy ČR. Výslovné zmocnění k vydání vyhlášky pak neobsahuje ani § 45 uvedeného zákona, a proto ji nelze vydat. Vzhledem k tomu, že prohlášení území za památkovou zónu svou povahou a obsahem po materiální stránce není podle názoru komise právním předpisem, ale spíše opatřením obecné povahy, neboť jde o správní akt s konkrétně vymezeným předmětem a obecně určeným okruhem adresátů, doporučuje tato komise vyhlásit památkovou zónu formou opatření obecné povahy podle části šesté správního řádu. Ministerstvo kultury pravomoc k vyhlášení památkových zón má a k vydání opatření obecné povahy se na rozdíl od vyhlášky podle ustálené soudní judikatury výslovné zákonné zmocnění nevyžaduje, postačuje pravomoc vydat závazný správní akt, který není ani právním předpisem ani rozhodnutím ve správním řízení. K dané problematice se pak vztahuje zejména náleží ÚS ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 14/07, který se přiklonil k materiálnímu pojetí institutu opatření obecné povahy, tzn., že není nezbytné výslovné zákonné zmocnění k vydání opatření obecné povahy, postačuje naplnění pojmových znaků (konkrétnost předmětu a obecnost adresátů) a pravomoc příslušného orgánu.

Opatření obecné povahy není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva. Konkrétně se to týká mezinárodních smluv, ke kterým Česká republika přistoupila, jako je například Úmluva o architektonickém dědictví Evropy (publikovaná pod č. 73/2000 Sb., m. s.), Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (publikovaná pod č. 159/1991 Sb. m. s.) a Evropská úmluva o krajině (publikovaná pod č. 13/2005 Sb. m. s.). Pro prohlášení památkových zón nejsou v rámci Evropské unie stanovena jednotná pravidla, právní úprava je plně ponechána na pravomoci členských států.

Na území památkové zóny nebyla dosud uplatňována plošná regulace vyplývající ze zákona č. 20/1987 Sb. Památkově hodnotné jevy, historické krajinné struktury včetně výrazné struktury členění plužiny, související komunikační síť a pohledové vztahy, které spoluvytvářejí zcela nezaměnitelný charakter tohoto krajinného celku, zůstávaly z hlediska památkové péče bez jakékoliv ochrany.

Důvody k prohlášení památkové zóny

Doplnit i o konkrétní důvody vztahující se k danému území

Účelem vyhlášení památkové zóny je zvýšená ochrana kulturně historických hodnot souvislého území v blízkosti města Vimperka. Obraz krajiny je zde definován kontinuálním využíváním k zemědělské výrobě, s dochováním soustavy výrazných předělů mezi pozemky v podobě mezí a teras. Zachované plužiny představují zcela mimořádný fenomén, kterému dosud v památkové praxi nebyla věnována dostatečná pozornost. Pojmem plužina se označují pozemky patřící k určité vesnici a využívané k zemědělským aktivitám. V důsledku násilné a všeobecné kolektivizace zemědělství v polovině 20. století v České republice prakticky zcela zanikla zemědělská historická kulturní krajina, typická drobným členěním plužiny. Zvláštní kulturně historický význam proto mají plužiny s dosud dochovaným vymezením jednotlivých pozemků mezemi, agrárními valy, kamennými snosy a keřovou či stromovou vegetací, které přetrvaly fáze hospodářského útlumu i kolektivizaci venkova v 50. letech 20. století s následnou razantní intenzifikací. Takto členěná plužina se vzácně dochovala pouze v některých podhorských a horských oblastech, kde jednotlivé pozemky oddělují výraznější pásy kamenných snosů s doprovodnými porosty. Tyto oblasti jsou posledními příklady toho, jak vypadala tradiční zemědělská krajina. Členění zemědělské půdy je určované terasováním mezemi a kamennými snosy představuje jeden z nejstarších dokladů trvalého osídlení území, obvykle s původem v období středověké kolonizace území. V některých případech bylo výrazné členění pozemků zachováno i během zalesňování v průběhu 19. a 20. století, jedná se tedy o reliktní doklad hospodaření v krajině, který ztratil pohledovou výraznost, nicméně zůstává fyzicky dochovanou nedílnou součástí kulturní hodnoty území.

Území krajinné památkové zóny představuje charakteristický příklad historické kulturní krajiny typu „Krajina strukturálně výrazných plužin“ podle metodiky Národního památkového ústavu „Typologie historické kulturní krajiny České republiky“ (2020). Území s významnou kulturní hodnotou zahrnuje podstatné části katastrálních území Pravětín, Skláře, Veselka a jižní část katastrálního území Vimperk v lokalitě Hájná Hora. Jde zároveň o území s výrazným vědeckým a vzdělávacím potenciálem, daným rozdílným charakterem členění plužin, který vznikl v závislosti na terénních a historických podmínkách čtyř uvedených lokalit.

Na základě celorepublikového srovnání s publikovanými studii (např. Kuča K.: Oblasti dochovaných strukturálně výrazných plužin v České republice, 2014; Kuča, K. (ed.), Malina, O., Salašová, A., Weber, M. a kol.: Historické kulturní krajiny České republiky, 2020), spojeného s archivními a mapovými výzkumy je zřejmé, že lokalita zahrnující širší krajinné, zemědělské a přírodní zázemí sídel Pravětín, Skláře, Veselka a dvorů na Hájně Hoře splňuje podmínky nezbytné pro prohlášení za památkovou zónu. Prohlášením památkové zóny jsou vytvořeny podmínky pro zachování kvalit lokality s výraznou kulturní hodnotou. Je vymezeno a charakterizováno památkově významné území, stanoveny zásady jeho ochrany a jsou definovány podmínky pro regulaci činností v tomto území, které budou směřovat k jeho ochraně a udržitelnému rozvoji se zachováním jeho nezaměnitelného charakteru.

Základem pro vymezení území památkové zóny byl průzkum území doporučený urbanistou Ing. arch. Karlem Kučou, zaměřený na okolí vsí Pravětín, Skláře, Veselka a okolí Schweigelova a Robotního dvora v lokalitě Hájná Hora jižně od Vimperka. V souladu s odbornou metodikou „Typologie historické kulturní krajiny České republiky“ bylo prověřováno i území navazujících katastrů, a to z hlediska dochování a koncentrace znaků historické kulturní krajiny, v daném případě především zřetelného členění pozemků v rámci plužiny.

Významnou součástí kulturní hodnoty území je rovněž vazba na pozoruhodnou tradici sklářské výroby, která je na území vymezeném toky Arnoštského a Pravětínského potoka spojena s počátky renesančního sklářství na Vimpersku. Součástí zóny je archeologicky a krajinářsky významná lokalita Huti pod Boubínem v k. ú. Arnoštka s výjimečně dochovanými relikty sklářského provozu a dále archeologické lokality Kryštofovi huti v katastru Arnoštka a huti Mikamon u Sklářů.

Revizi území a zhodnocení jeho historického a památkového významu podrobně provedl Národní památkový ústav a na základě výsledků revize tato odborná organizace státní památkové péče doporučila prohlášení krajinné památkové zóny v navrženém rozsahu. Národní památkový ústav vycházel při zpracování návrhu na prohlášení památkové zóny z dostupné literatury, odborných pramenů včetně četných mapových podkladů a z výsledků průzkumu území. Odborný průzkum spočíval v prověření dochovaných památkových hodnot. Především se jedná o hodnoty kulturně – historické, krajinné, urbanistické a architektonické. Z podkladů je zřejmé, že prohlášení krajinné památkové zóny Pravětín – Skláře – Veselka a navržení krajinářských, urbanistických a architektonických regulativů v předmětném území je ve veřejném zájmu, který vyplývá ze zákona č. 20/1987 Sb.

V současné době není v území památkové zóny vyhlášena žádná plošná památková ochrana ani individuální ochrana jednotlivých staveb a objektů. V území se nacházejí čtyři území s archeologickými nálezy I. kategorie (Huť pod Boubínem, k. ú. Arnoštka, IDSAS 29016; Kryštofova huť, k. ú. Arnoštka a Horní Vltavice, IDSAS 29017; huť Mikamon, k. ú. Skláře u Vimperka a Vimperk, IDSAS 19369; těžební a důlní areál U zbořeného mostu, k. ú. Pravětín, IDSAS 19374) a tři území s archeologickými nálezy II. kategorie (středověké a novověké jádro vsí Pravětín, Skláře, Veselka, IDSAS 19379, 19372, 19375). Ostatní památkově hodnotné jevy, urbanisticky nebo architektonicky cenná zástavba vsí, historické krajinné struktury včetně související komunikační sítě a pohledové vazby, které spoluvytvářejí zcela nezaměnitelný charakter tohoto krajinného celku, zůstávaly z hlediska památkové péče bez jakékoliv ochrany.

Prohlášení území za památkovou zónu zabrání možnému zániku památkových hodnot území v důsledku realizace nevhodných stavebních záměrů. Nenahraditelné hodnoty naší historie jsou zároveň hodnotami evropského kulturního dědictví a jejich opomíjení je v rozporu se zájmy státní památkové péče podle zákona č. 20/1987 Sb., i mezinárodních smluv, ke kterým Česká republika přistoupila, jako je například Úmluva o architektonickém dědictví Evropy, Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a Evropská úmluva o krajině. Pouze v případě, že bude zavedena v území regulace podle zákona č. 20/1987 Sb., je možné zabezpečit, aby při činnosti v území dle níže uvedeného zákona byly dostatečně respektovány a chráněny jeho památkové hodnoty.

Výkon státní správy v oblasti památkové péče probíhá v odpovídajícím rozsahu v návaznosti na zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen stavební zákon). Ve stavebních a územních řízeních jsou orgány památkové péče dotčenými orgány a jejich závazná stanoviska jsou podkladem pro rozhodnutí stavebního úřadu podle § 136 odst. 1 písm. b) správního řádu. Hranice památkové zóny se jako povinně sledovaný jev zanesou do územně analytických podkladů postupem podle stavebního zákona. Z toho vyplynou limity využití omezující změny probíhající ve vymezeném území zóny z důvodu ochrany veřejných zájmů plynoucích z právních předpisů.

Ochrana krajinného rázu je předmětem zájmu rezortu životního prostředí, jehož legislativa umožňuje vyhlásit za chráněné krajinné oblasti rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem a s dochovanými památkami historického osídlení (srov. § 25

odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.). Jižní část krajinné památkové zóny se vsí Veselka je sice zahrnuta do chráněné krajinné oblasti Šumava, nicméně podstatná část výrazně členěných plužin Pravětína, Sklářů a Hájné Hory leží mimo tuto oblast.

Účelem prohlášení památkové zóny je ochrana kulturních hodnot území v jejich celistvosti, tedy v rozsahu zdůvodněném dochovaným členěním plužiny v návaznosti na více nebo méně dochovanou zástavbu jednotlivých sídel. Prohlášení památkové zóny pouze v dílčím rozsahu nezahrnutém do ochrany podle zákonného předpisu jiného rezortu by z hlediska zájmů památkové péče nedávala smysl.

Vymezení předmětu a podmínek ochrany, vymezení hranic území památkové zóny

Podmínky ochrany ve vztahu ke kulturní krajině, sídlům, stavbám, nezastavěným pozemkům (či dalším prvkům) vč. veřejných prostranství a dřevin. Regulace umístění nových staveb a zařízení i jejich přestaveb vč. využití, terénních úprav atd. Lze rozdělit na A, B, C za výše uvedených předpokladů a rozdělení již na úrovni Článku 2 – Podmínky ochrany (i mapových podkladů), lze doplnit konkretizovaný předmět ochrany nad rámec Čl. 1

Předmět ochrany v památkové zóně Pravětín – Skláře – Veselka je určen kulturními hodnotami výjimečně dochované kontinuálně se vyvíjející kulturní krajiny. Jde zejména o hodnoty krajinné, historické, urbanistické a architektonické, technické a estetické. Charakter území je definován dochovaným výrazným členěním různých typů plužiny vzájemně sousedících sídel.

Předmětem ochrany je dochovaná krajinná struktura navazující na město Vimperk a okolní sídla se všemi součástmi, které se podílejí na jejím utváření a působení a to konkrétně půdorysná a prostorová krajinná skladba s výraznou strukturou členění polních lánů, včetně návaznosti zemědělských pozemků na původní usedlosti, dochovaná urbanistická struktura sídel (převážně dochovaná – Pravětín, částečně dochovaná – Skláře, Veselka), začlenění sídel v krajině ve vztahu k měřítku a hmotovému uspořádání staveb, sídelní vegetace (zahrady, veřejná prostranství a další), historická cestní síť včetně vegetačního doprovodu, vegetační krajinné struktury, terénní reliéf, vodní toky včetně břehů s břehovými a doprovodnými dřevinnými porosty, archeologické reliktů zaniklých skláren, staveb a cest a v neposlední řadě též dálkové pohledy na krajinu s charakteristickým členěním plužiny.

Specifikace konkrétních kulturních hodnot daného území a stanovení podmínek pro jeho ochranu je věcí individuálních správních aktů. Při určování konkrétních kulturních hodnot památkové zóny a jednotlivých nemovitostí vycházejí správní orgány z vyjádření odborné organizace státní památkové péče, plánu ochrany, pokud je zpracován, případně též ze stavebně historických průzkumů a dalších důkazů podle uvážení správního orgánu, který by měl zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

Ustanovení čl. 2 stanovuje obecné podmínky ochrany krajinné památkové zóny, která je charakterizována jako trvale se vyvíjející celek vzniklý dlouhodobým vzájemným působením přírodních podmínek a civilizačního procesu. Tvoří jej kulturní krajina hospodářského rázu využívaná od středověku k zemědělské výrobě, s charakteristickým členěním plužiny, v němž se uplatňují výrazné předěly v podobě mezí, teras a kamenných snosů, v historických mapách často označované jako neplodná půda. Do kulturní hodnoty spadá dochovaný terénní reliéf v kombinaci se zemědělskou kulturou navazujících pozemků. Stále platnou, byť částečně archeologizovanou kulturní hodnotou, zůstává terénní reliéf i v případě zalesnění pozemků nebo pokrytí náletovou vegetací.

V uplatnění kulturních hodnot krajiny hrají důležitou roli významné výhledy z historicky dokumentovaných pohledových míst, např. z Homolky na Hájnou Horu a plužinu Pravětína, z areálu zámku na Hájnou Horu, od Schweigelova dvora na Vimperk, panorama Pravětína z kopce severně od obce, výhledy na Boubín z prostoru Veselky. Významné jsou dále výhledy na krajinu z veřejných cest, včetně cest v současnosti málo užívaných. Památková zóna zahrnuje jak samotné území dochovaných plužin, tak navazující části katastrů včetně v současnosti zalesněných úseků, které tvoří pohledově exponované prostředí dochovaných plužin.

Podmínky ochrany v jednotlivých sídlech jsou vedeny zejména potřebou zachování harmonického panoramatu sídel v krajině. Na něm se významně podílejí zejména objekty kontinuálně zachované z doby před přerušением vývoje území v roce 1945 a stavby respektující původní půdorysné a hmotové uspořádání sídel. Později vznikající nová zástavba v rozvojových plochách řádně vymezených územním plánem a regulovaná podmínkami prostorového uspořádání má respektovat zachování krajinných hodnot kulturní krajiny, zejména pokud jde o půdorysné umístění a hmotové řešení staveb.

V jižní části území zóna zahrnuje území významné bývalé sklárny Huť pod Boubínem, kde od zániku původní usedlosti po 2. světové válce nedošlo k poškození archeologického terénu novým rozvojem. Okolí Huti představuje osamocenou enklávu kulturní krajiny v zalesněném území, která kromě dokladů sklářské výroby představuje také významnou asociativní krajinu, připomínající přerušené soužití českého a německého obyvatelstva v prostoru Šumavy.

Součástí památkové zóny jsou vedle dochované plužiny a v různém stupni dochovaných vesnických sídel také další jednotlivé architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, cestní síť, vodní toky, přírodní prvky a trvalé porosty, dokládající kontinuální vývoj osídlení a využívání přírodních zdrojů. Dále jsou stanoveny podmínky ochrany, které směřují k zachování kulturních hodnot krajinné památkové zóny a jejího prostředí. Je určeno, jaké zásady by měly být uplatněny při posuzování územně plánovací dokumentace, využívání pozemků, umístování staveb a jejich změn, zařízení a terénních úprav, včetně staveb a zařízení pro reklamu. Důraz je kladen na to, aby bylo zachováno převažující využití krajiny pro zemědělskou výrobu a zároveň zůstaly zachovány všechny součásti, stavby a relikt, dokládající historickou podobu této krajiny. Žádné stavební záměry a změny dokončených staveb, prováděné v tomto území, nesmí poškodit kulturní hodnoty památkové zóny.

Vymezení hranic krajinné památkové zóny odpovídá poznaným kulturně historickým hodnotám území tak, aby s tím spojená regulace měla opodstatnění. Z uvedeného důvodu je hranice vedena tak, aby součástí chráněného území byla ucelená část člověkem utvářené krajiny s trojicí venkovských sídel, jejichž hospodářské zázemí po staletí tvořila. Kromě zemědělské činnosti odpovídající podmínkám a době obhospodařování byla výsledná podoba krajiny rovněž ovlivněna existencí sklářské výroby. Do území jsou zahrnuty hodnotné přírodní, sídelní i krajinotvorné prvky, které jsou charakteristické a důležité pro zachování funkce jedinečného systému tohoto území poznamenaného poválečným vývojem. Vzájemná provázanost všech složek (přírodních, hospodářských, urbanistických, architektonických, estetických, komunikačních, archeologických) je důležitým znakem kulturního prostředí památkového území a vymezení hranice probíhalo s ohledem k této skutečnosti. V této souvislosti Ministerstvo kultury reflektuje návrh Národního památkového ústavu a detailní terénní průzkum v kontextu dostupných historických pramenů a soudobého stavu zachování. Hranice památkové zóny byla zároveň vedena tak, aby nedošlo k nadměrnému a neodůvodněnému zatěžování veřejnosti regulací vyplývající z prohlášení památkové zóny. Přiměřenost byla posuzována především ve vztahu ke komplexnosti ochrany dochovaných památkových kvalit území a jeho pohledové celistvosti. Vymezení krajinné památkové zóny Pravětín – Skláře – Veselka v předmětném rozsahu je zcela v souladu s principy historického urbanismu. Opírá se o historické prameny, jež dokládají vysokou míru autenticity struktury zdejší krajiny, a odpovídá současnému stavu odborného poznání

historických kulturních krajin. Zároveň koresponduje s hodnocením a postupem uplatňovaným v rámci celé České republiky. Památková zóna je identifikována názvem osady, obce, kódem základní sídelní jednotky, názvem katastrálního území, okresu a kraje. Popis hranice památkové zóny začíná v severní části území v identifikovatelném výchozím bodě a dále postupuje ve směru pohybu hodinových ručiček zpět k výchozímu bodu, kde se hranice uzavírá. Hranice je vedena v maximální možné míře po hranicích pozemků. Pokud je nutno přetnout komunikaci nebo větší nedělený pozemek, je trasa popsána jako spojnice identifikovaných bodů, nebo je definována přesně určeným směrem. K popisu jsou užívána čísla parcel uvnitř území, po jejichž hranici hranice památkové zóny prochází. V popisu jsou rozlišeny stavební a pozemkové parcely. Popis hranic byl zpracován podle údajů zveřejněných na <http://nahliznidokn.cuzk.cz/> dne 17. 12. 2021.

Podrobnou mapu krajinné památkové zóny zpracuje odborná organizace státní památkové péče do 90 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření obecné povahy. Kopie této mapy, které rozešle Ministerstvo kultury, budou uloženy na Ministerstvu kultury, odborné organizaci státní památkové péče, Krajském úřadu Jihočeského kraje a Městském úřadu ve Vimperku, na jehož území se památková zóna nachází.

Charakteristika předmětného území

Památková zóna představuje území s dochovanou strukturálně výraznou plužinou. Charakteristický obraz kulturní krajiny určuje terénní reliéf s výraznými předěly na hranici zemědělských pozemků, vymezených mezemi, agrárními valy a terasami, kamennými snosy a keřovou či stromovou vegetací. Více i méně mohutné kamenné struktury přetrvaly fáze hospodářského útlumu a v podstatné míře i kolektivizaci venkova v 50. letech 20. století s následnou razantní intenzifikací zemědělské výroby. Památková zóna zahrnuje podstatnou část katastrálních území Pravětín, Veselka a Skláře a místní část Hájná Hora v katastrálním území Vimperk. Výrazné krajinné struktury členění plužiny představují ojedinělý doklad středověké kolonizace území, která zde probíhala netypicky ve značné nadmořské výšce – ve Sklářích 880 m, v případě Veselky dokonce 915 m n. m.

Lánová radiální plužina Pravětína je v podstatné míře dochována, v západní a severní části katastru včetně dělení jednotlivých pozemků. Lánová plužina Sklářů je z větší části dochována, scelení v rámci kolektivizace postihlo pouze pozemky západně od vsi. Část pozemků vzdálenějších od vsi byla ve druhé polovině 20. století zalesněna, s ponecháním členitého reliéfu mezí a teras jako reliktního dokladu kultivace zemědělské krajiny. Na starší západní část Veselky navazují široké pásy lánové lineární plužiny. Díky vymezení pozemků mohutnými kamennými snosy vznikla v krajině stabilní struktura, pohledově velmi výrazná, v podmínkách jižních Čech ojediněle dochovaná. Ničím nerušený výhled na masiv hory Boubín dotváří unikátní atmosféru místa.

S úzkými lány výše uvedených vsí kontrastuje nepravidelné členění pozemků Schweigelova a Robotního dvora na Hájně Hoře, které je dokladem založení a hospodaření raně novověkých hospodářských dvorů. Plužina obou dvorů je v minulosti i dnes součástí pohledového rámce historického města a zámku Vimperk a je pohledově exponována ve výhledech z Horního a Dolního zámku, zámeckých zahrad, vrchu Homolka a dalších pohledových míst.

Architektonické a urbanistické hodnoty jednotlivých sídel jsou dochovány v různé míře. Půdorysná a hmotová struktura původní zástavby v Pravětíně je převážně dochována. Převážně dřevěná zástavba ulicové návsi Veselky téměř zanikla následkem poválečného vysídlení, zachovány jsou zděné stavby z 19. století ve východní části vsi. Podobná situace nastala i ve Sklářích, kde poválečné chátrání přečkalo několik zděných usedlostí, přestavěných po požáru ve 30. letech. Robotní dvůr zchátral

v 50. letech, Schweigelův dvůr je dochován v původním rozsahu. Nerovnoměrná dochovanost stavební složky ani dosavadní rozvoj navazující zástavby sídel výrazně neomezují hodnoty krajinné památkové zóny. Krajinný prostor jednotlivých katastrů je v souladu s historickou podobou přirozeně vymezen konfigurací terénu i lesními porosty. Prostor je mírně sevřenější v důsledku zalesnění některých parcel a místy i nárůstem ruderalní vegetace podél cest a na kamenných snosech, nicméně rozsah vizuálně přehledného prostoru je stále z větší části patrný.

Dokladem vývoje krajiny jsou rovněž dochované trasy cest, umožňujících komunikaci uvnitř vsí, příjezd na jednotlivé pozemky i spojení s okolními obcemi. Dochovány jsou rovněž drobné sakrální stavby, vymezení trasy cest kamennými tarasy, úvozy a úvozovými svazky.

Památková zóna plně odpovídá definici typu historické kulturní krajiny „Krajina strukturálně výrazných plužin“ podle metodiky „Typologie historické kulturní krajiny České republiky“ (NPÚ 2020). Jedná se o významné kulturní hodnoty, které splňují požadavky na prohlášení území za památkovou zónu krajinného typu. V případě krajinné památkové zóny Pravětín – Skláře – Veselka je ojedinělým rysem návaznost členění plužiny různých typů na sousedících katastrech, která představuje velký potenciál pro výzkum vývoje vesnických půdorysů a plužiny i pro vzdělávací aktivity v oboru kulturní krajiny.

Jižní část zóny zahrnuje krajinu navazující na archeologické lokality významných renesančních skláren: Huti pod Boubínem, Kryštofovy Huti a huti Mikamon. Mimořádný význam má archeologicky nejlépe dochovaná Huť pod Boubínem, situovaná na samotě v oddělené enklávě zemědělské krajiny nedaleko osady Arnoštka. Zástavba Huti pod Boubínem postupně zanikla po vysídlení německých obyvatel, vzhledem k odlehlosti místa však lokalita zůstává bez poškození novým využitím nebo výstavbou.

Historický vývoj území

Přehled historického vývoje až do současnosti

V raném středověku nebylo klimaticky drsné Vimpersko osídleno. Hrad Vimperk je doložen k roku 1263, předtím zřejmě existovala osada kolem kostela sv. Bartoloměje (datován 1279). Nedlouho po založení hradu vyrostlo sídlo v podhradí, soustředěné kolem obdélného tržiště – dnešního Náměstí Svobody. Nejpozději počátkem 14. století začala být užívána Vimperská větev Zlaté stezky. Od roku 1341 ovládal Vimperk rod pánů z Janovic, za nichž byly založeny mnohé vesnice v okolí. Listina z roku 1359, kterou Karel IV. dal lénem pánům z Janovic Vimperk a více než třicet vesnic v okolí, představuje mimo jiné první zmínku o existenci Pravětína, Sklářů a Veselky.

Roku 1479 se Vimperk stal městem, následně vznikly i městské hradby a došlo k rozkvětu města, zejména díky obchodu se solí. V 19. století nastal další výrazný rozvoj města, zejména díky sklářské výrobě a knihtiskařství. V roce 1893 byla přivedena železniční trať ze Strakonice, v roce 1897 bylo zprovozněno pokračování trati na Volary a Pasov.

Poválečný odsun německého obyvatelstva znamenal významný negativní přelom v historii Vimperka i okolních vesnic. Podle údajů z roku 1929 tvořili Němci ve Vimperku 77% obyvatel, v Pravětíně 93%, ve Sklářích 95% a ve Veselce 85%. Oproti průmyslovému Vimperku, který byl po válce vcelku úspěšně znovuosídlen, došlo v Pravětíně k poklesu obyvatel na méně než polovinu, ve Sklářích a Veselce na pětinu původního počtu, přičemž tyto počty až do 80. let nadále klesaly. Ve Veselce a Sklářích, jejichž usedlosti byly podle stabilního katastru převážně dřevěné, došlo následkem vylidnění k hromadnému chátrání domů a jejich výraznému úbytku. Od 90. let dochází opět k nové výstavbě v osadách a k jejich oživení.

Pravětín

První zmínka o obci je z roku 1359, ještě předtím zde však stála sklářská huť, jedna z prvních na Šumavě. Za husitských válek byl Pravětín vypálen, následně znovu vystavěn. Podle mapy stabilního katastru z roku 1837 protáhlou ulicovou návěs obklopovala téměř výhradně zděná zástavba s dřevěnými stodolami, z nichž většina byla do roku 1877 přestavěna. V roce 1930 zde bylo 30 domů / 225 obyvatel, do roku 1950 po vysídlení Němců i po následném dosídlení došlo k úbytku na 20 domů / 94 obyvatel. Pravětín byl do roku 1960 samostatnou obcí, jejíž součástí byly mimo jiné osady Skláře a Veselka. Od roku 1971 se jedná o část města Vimperk.

Na návsi stojí kaple Blahoslavené Panny Marie a kamenná kašna. Západně od vsi se u zříceného kamenného mostu přes Pravětínský potok nacházejí sejpy po rýžování zlata. Severozápadně od vsi leží u Pravětínského potoka zříceniny mlýna z 19. století.

Skláře

...

Veselka

...

Hájná Hora

...

Zaniklé sklárny

...

- Huť pod Boubínem (Šlemarova Huť, Taffel Hütten)

Z hlediska archeologické památkové péče patří k nadprůměrně dobře dochovaným areálům zejména pozůstatky Hutě pod Boubínem, která byla v provozu od poloviny 16. století do počátku 18. století. Poprvé je písemně doložena k roku 1552, v závěru 16. století patřila huťmistru Šlemarovi, podle nějž byla také po nějakou dobu nazývána. Na plánech z let 1755–1775 je označována jako Taffel Hütten, údajně podle dalšího majitele Töffela. Huť zanikla v roce 1722. Z vyráběného sortimentu jsou zde písemně doloženy pateříky (k roku 1660), jejich nálezy získané na lokalitě jsou uloženy v Muzeu Vimperska.

Budovy sklárny byly nadále využívány jako zemědělská usedlost rodin Plechingerů a Korbischů. Tzv. Korbischhof patřil ve 20. století s pozemky o výměře 56 hektarů k největším statkům v okolí. Němečtí majitelé dvora byli odsunuti po druhé světové válce a opuštěné budovy údajně v roce 1963 strženy. V lokalitě jsou dochovány zejména půdorysy obytných budov, z výrobních objektů se dochovaly pozůstatky sklářské pece, náhonu a stoupy. V areálu sklárny se dochovaly kamenné půdorysy budov a vrstvy destrukce. Z výrobních objektů je v terénu patrná obdélná tavící pec o rozměrech 2x3 m. Pozůstatky dalších dvou sklářských pecí jsou zde zmiňovány v roce 1964. Celý areál lze charakterizovat jako mimořádně dobře dochovaný především díky absenci rušivých zásahů po stržení dosud stojících objektů v 60. letech 20. století.

V roce 2002 vysadili žáci českých a německých škol v prostoru někdejší osady Táflova Huť „Alej smíření“, která připomíná dřívější bezproblémové soužití obou národností na Vimpersku.

- **Kryštofova Huť**

...

- **Huť Mikamon**

...

Urbanistické zhodnocení

Převážná část navrhované památkové zóny je nezastavěným územím, kulturní krajinou využívanou pro zemědělství, s důrazem na pěstování regionálně místních plodin a chov hospodářského dobytka. Území bylo využíváno zejména pro potřeby vlastní obživy obcí a osad, přičemž je lemováno a protkáno systémem komunikací převážně místního charakteru.

Pravětín

Z popisovaných sídel se jedná o nejkompaktněji a nejuceleněji dochovaný sídelní útvar. Jeho kulturně-historické, architektonické a stavební hodnoty vedly spolu s mírou dochovanosti plužin, navazujících na jednotlivé usedlosti, k návrhu předmětné krajinné památkové zóny. Prostorová struktura sídla je ovlivněna nevýraznou, avšak poměrně úzkou sníženinou na úpatí okolních kopců. V této sníženině, svažující se k severu, se historicky zformoval ulicový návesní prostor, který byl z obou stran obestavěn protáhlými dvou- až čtyřstrannými usedlostmi a několika obdélnými chalupami. Do současnosti se nedochovala pouze jediná usedlost, která uzavírala návesní prostor ze severu (a patrně pro svůj špatný stavebně-technický stav ustoupila stavbě silnice směrem na Vimperk) a několik chalup v jižní části sídla, které byly nahrazeny novodobější zástavbou.

Historická zástavba je již na mapách stabilního katastru značena vesměs jako zástavba z nespalných konstrukcí (vyjma objektů stodol), z čehož lze usuzovat na významnější hospodářsko-obchodní postavení mezi třemi popisovanými sídly. Urbanismus obce byl výrazněji poškozen pouze stavbou zemědělských hal ve východní části obce, které však přímo neovlivňují historické objekty. Stavební fond obce v současnosti tvoří historické usedlosti v různém stupni dochování a přestaveb a nová drobnější zástavba na jižním okraji obce.

Usedlosti jsou k návesnímu prostoru orientovány vesměs okapovou stranou. Historická půdorysná a hmotová skladba jednotlivých objektů usedlostí je v terénu velmi dobře čitelná, architektonický výraz je vesměs poškozený stavebními úpravami z 2. poloviny 20. století, stále je však na několika objektech dobře čitelný, zejména na objektech v severní části návsi. Nová výstavba analogicky navazuje na rozptýlenou drobnou chalupnickou zástavbu podél komunikace jižním směrem.

Historické objekty v návesní frontě jsou vesměs patrové, případně přízemní se sýpkovým polopatrem, na půdorysu obdélníka se sedlovou střechou. Návesní podobu dvou severních usedlostí ve východní návesní frontě doplňuje mohutný rizalit. Kolmo navazující hospodářské části jsou přízemní, na půdorysech protáhlých obdélníků, převážně s pultovou střechou (důsledek stísněných prostorových podmínek, kdy jsou dvě hospodářská křídla sousedních usedlostí přistavěna k sobě). Architektonické členění zděné zástavby je jednoduché, omezuje se na patrové lizény a okenní šambrány. Většina staveb nese mladší architektonická pojetí fasád.

Vzhledem ke kompaktnosti dochovaného celku je pro uchování kulturně-historických hodnot obce Pravětín cenná zejména hmotová skladba všech stávajících objektů (vyjma novostaveb z 2. poloviny 20. století a mladších). Z architektonického hlediska patří k nejhodnotnějším usedlostem objekty

čp. 1, 2 a 19, neboť si uchovaly vnější historický vzhled a určující architektonické detaily (historické okenní a dveřní výplně – vyjma objektu čp. 19, vjezdová vrata, bedněné štíty, aj.). Ve většině ostatních případů je architektonický výraz objektů pozměněn stavebními úpravami v posledních desítkách let, hmotové řešení však stále zachovává souvislosti historické zástavby a je cenným dokladem historického vývoje. Na zadní části parcel západní uliční fronty navazují dodnes velmi dobře rozpoznatelné plochy zahrad a sadů, na které navazují samotné plužiny, které jsou hlavním předmětem navrhované památkové ochrany. Objekty východní uliční fronty tyto prostorové a funkční vztahy postrádají.

Nejnovější zástavba, zastoupená především novými obytnými objekty (v jižní části vesnice) částečně rozrušila urbanistickou strukturu. Stavby však analogicky navazují na drobnou chalupnickou zástavbu, provedení je jednoduché, střídmé a hmotově většinou adekvátní. V tomto směru lze tyto objekty chápat jako akceptovatelný doplněk historické zástavby, a především jako dobový dokument proměny stavebního odvětví, který zásadním způsobem nenarušuje hodnoty území jako celku. V případě budoucí nové výstavby je však nutné respektovat historické souvislosti území, zejména vazbu stavby na okolní hospodářskou krajinu.

Skláře

...

Veselka

...

Hájná Hora

...

Přínosy krajinné památkové zóny

Prohlášení památkové zóny má význam především jako opatření k ochraně **kulturně krajinného celku**. Jeho hlavním přínosem je uchování kulturních hodnot, zejména **krajinných, historických, urbanistických a architektonických, technických a estetických**. Prohlášením se zároveň vytvářejí podmínky pro odborné konzultace případných změn v území i jeho další využívání a rozvoj, přičemž přispěje i k prezentaci **cenného krajinného fenoménu dochovaných plužin** a ke zvyšování povědomí o výjimečných kulturních hodnotách. V případě prohlášení památkové zóny **krajinného celku** lze očekávat zvýšení atraktivity území pro turistický ruch. Jedná se o přínosy, které lze z hlediska finančních parametrů obtížně kvantifikovat vzhledem k tomu, že skutečnou výši příjmů z cestovního ruchu v současnosti ovlivňuje řada dalších faktorů, především rozsah zpřístupnění místních atraktivit veřejnosti, doplňková kulturní nabídka, úroveň propagace, zvýšení příjmů a výnosů různých subjektů ze služeb návštěvníkům, jejichž doplnění lze i v souvislosti s vyhlášením památkové zóny teprve do budoucna předpokládat apod. Nezanedbatelné jsou však přínosy společenské a morální. Ochrana hodnot památkové zóny na základě předem určených podmínek i zákonem založená konzultační pomoc odborné organizace bude signálem pro nejrůznější části společnosti, že je potřeba kvality tohoto území odpovědně chránit ve veřejném zájmu, obnovovat a rozvíjet udržitelným způsobem.

Na území památkové zóny se působností orgánu státní památkové péče a odborné organizace státní památkové péče minimalizuje riziko vzniku nevhodných realizací ovlivňujících prodejnost nebo snižujících hodnotu nemovitostí. Podle dosavadních zjištění nemá prohlášení památkové zóny krajinné povahy negativní vliv na cenu jednotlivých nemovitostí situovaných v takovém památkově chráněném území. To svědčí o skutečnosti, že pozitivní stránky existence památkové ochrany do

velké míry kompenzují případné dopady na práva vlastníků nemovitostí. Podpora uchování kulturních hodnot památkových zón zároveň vytváří právní oporu proti nevhodným záměrům v území, které by mohly chráněné hodnoty narušovat a zajišťují tak vlastníkům nemovitostí stabilitu kvalitního krajinného prostředí a tedy objektivní atraktivitu prostředí jejich nemovitostí.

Status památkové zóny zejména zvýší společenský význam tohoto území, posílí společenské povědomí o dosud méně doceněnou část kulturního dědictví zemědělské kulturní krajiny, sklářského průmyslového dědictví a vztazích venkovského osídlení k historickému městu a bývalému panství Vimperk. Napomůže tak dotčeným obcím a osadám při hledání nástrojů a prostředků svého udržitelného vývoje, s posílením zdejších specifík nadregionálního významu.

Dopady na práva a povinnosti vlastníků nemovitostí na území památkové zóny

Vlastníkům (správcům, uživatelům) nemovitostí, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se na území památkové zóny, vzniknou nově povinnosti vyplývající ze zákona č. 20/1987 Sb. Jedná se hlavně o povinnosti žádat o závazné stanovisko podle § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. Stávající legislativní úprava neumožňuje, aby výkonné orgány památkové péče z moci úřední ukládaly vlastníkům nemovitostí, které nejsou kulturní památkou, ale nachází se na území památkové zóny, povinnosti spočívající ve stavbě, změně stavby nebo udržovacích pracích. Veškeré záměry tedy vycházejí z aktivní vůle vlastníků, přípustnost realizace však může být závazným stanoviskem orgánu památkové péče vázána na splnění konkrétních podmínek. Vlastníci nemovitostí ale zároveň nově získají příležitost pro bezplatnou odbornou pomoc státu prostřednictvím odborné organizace památkové péče, na základě konzultace záměrů oprav a údržby svých nemovitostí, včetně úprav terénu, dřevin a dalších jejich součástí.

Naprostá většina území je nezastavěná a tento atribut chrání i obecné cíle a úkoly územního plánování, takže lze očekávat názorový konsensus a spolupráci působnosti orgánů státní správy na úseku ochrany krajinných hodnot a s ohledem na poměrně nízký počet stavebních nemovitostí se neočekává významnější nárůst správních řízení oproti současné praxi.

V případě KPZ, lesní hospodaření

Dopady na lesní hospodaření ve vztahu ke kulturní krajině

V článku 2 Podmínky ochrany je v odstavci 2 uvedeno, že podmínky ochrany památkové zóny stanovené v odstavci 1 se nevztahují na lesní hospodaření, pokud se na dotčeném lesním majetku hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo lesní hospodářské osnovy. Tím je deklarován právní stav, který je poněkud nepřehledně kodifikován v právních normách tak, aby bylo postaveno najisto, že lesní hospodaření nebude prohlášením znemožněno, protože ochrana kulturního dědictví není s hospodářskou lesní činností v rozporu. Podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, je vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny (§ 17), povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a, § 17). Lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy jsou nástrojem cílevědomého hospodaření v lesích, podávají všestranný obraz o současném stavu lesů, určují na základě nejnovějších poznatků cíle a

úkoly hospodaření v lesích, a to zejména z hlediska pěstování a ochrany lesů, těžby dříví a ostatních funkcí lesa. Ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. se na lesní hospodaření nevztahuje, jak bude podrobněji vysvětleno níže, přičemž opatření obecné povahy nemůže mít větší právní sílu než zákonný předpis. Z dikce § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. a zaměření lesních hospodářských plánů, příp. osnov, je zjevné, že se nejedná o činnosti stavební apod. Nejedná se ani o úpravu dřevin ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., protože termín „úprava dřevin“ je zde legislativní zkratkou s přesným výkladem, který lesní hospodaření nezahrnuje. V tomto případě je pojem „úprava dřevin“ poprvé použit v ustanovení § 6a odst. 1 a na dalších místech, kde se tento pojem používá [§ 14 odst. 2 a odst. 7, § 17 odst. 1, § 35 odst. 1 písm. h) nebo § 39 odst. 1 písm. g)] již tento obsah pojmu znovu vymezován není a pojem musí být používán v rozsahu a podobě tak, jak byl vymezen na místě prvního použití. Ustanovení § 6a odst. 1 předpokládá, že pojem úprava dřevin se vztahuje výlučně k veřejným prostranstvím, a že úpravou dřevin je pouze kácení a výsadba dřevin na těchto prostranstvích. Jinými slovy úpravou dřevin není „pěstování a ochrana lesů, těžba dříví a zachování ostatních funkcí lesa“ – bez ohledu na intenzitu ani jakýkoli zásah na dřevinách (včetně kácení a výsadby) na místech, která definičně nespádají pod pojem „veřejného prostranství“ – to vymezuje ustanovení § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení zákona o obcích jsou veřejným prostranstvím všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení. Pojmově tedy veřejné prostranství není lesem, kdy pojem les je speciálně vymezen v § 2 písm. a) a b) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Podle citovaných ustanovení lesního zákona se rozumí lesem lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa, přičemž funkcemi lesa jsou přínosy podmíněné existencí lesa, které se člení na produkční a mimoprodukční. Pokud by tedy pod pojem „úprava dřevin“ mělo spadat i hospodaření v lesích, musela by se tato skutečnost promítnout do zmíněné legislativní zkratky, což se však nestalo a ani nebylo zákonodárcem zamýšleno.

Rovněž se nejedná ani o terénní úpravy, protože tento pojem je definován v zákoně č. 183/2006 Sb., stavební zákon, v platném znění, když § 3 odst. 1 uvádí, že terénní úpravou se pro účely tohoto zákona rozumí zemní práce a změny terénu, jimiž se podstatně mění vzhled prostředí nebo odtokové poměry, těžební a jim podobné a s nimi související práce, nejedná-li se o hornickou činnost nebo činnost prováděnou hornickým způsobem, například skladovací a odstavné plochy, násypy, zavážky, úpravy pozemků pro zřízení hřišť a sportovišť, těžební práce na povrchu.

Na lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy mohou být kladeny požadavky památkové péče již ve fázi jejich zpracování, tak aby se předešlo případným nesrovnalostem při ochraně kulturního bohatství v průběhu vykonávání lesního hospodaření, a to na základě ustanovení § 29 odst. 2 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., kde je uvedeno, že obecní úřad obce s rozšířenou působností zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky a nemovitosti, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§ 17), a v souvislosti s tím vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních právních předpisů.

Vzhledem k výše uvedenému, tedy k tomu, že lesní hospodaření nepředstavuje zásah do památkové podstaty území, nevznikají zde žádné náklady ani přínosy spojené s jeho realizací, neboť v daném případě nejde o vynětí z regulace, ale o výslovné deklarování skutečnosti (vymezené na úrovni zákonů), že právní regulace vyplývající z tohoto opatření obecné povahy nepřekračuje zákony danou mez ingerence památkové péče do hospodaření s lesy.

Ostatní

Opatřením obecné povahy jsou přímo dotčeny:

- **Město Vimperk, na jehož území se krajinná památková zóna rozkládá;**
- Městský úřad **Vimperk**
- Krajský úřad **Jihočeského kraje**
- Ministerstvo kultury
- fyzické a právnické osoby – vlastníci (správci, uživatelé) nemovitostí, stavebníci

Nepřímo dotčeným subjektem je Národní památkový ústav, který jako odborná organizace zřízená Ministerstvem kultury zajišťuje podporu státní správy v oblasti ochrany zájmů památkové péče.

Výkon státní správy včetně příslušné kontroly zajišťují již existující orgány veřejné správy ve spolupráci s příslušným pracovištěm Národního památkového ústavu, **územním odborným pracovištěm v Českých Budějovicích**, v jehož dosavadní praxi je odborný dohled nad památkovými zónami standardně založen a aplikován. Systém je plně funkční a je schopen pojmout předpokládané navýšení agend, zejména bude-li nadále doplňován existujícím systémem motivačních dotačních programů Ministerstva kultury, jež napomáhají péči o památková území. Implementace bude uskutečněna především prostřednictvím orgánů veřejné správy – Městského úřadu **Vimperk** a Krajského úřadu **Jihočeského kraje** v rámci výkonu státní správy v oblasti památkové péče, stavebního řádu a územního plánování. Zákon č. 20/1987 Sb., určuje způsob výkonu státní správy v památkové zóně a úkoly jednotlivých orgánů památkové péče. Výkon státní správy probíhá ve značném rozsahu v návaznosti na stavební zákon a správní řád.

Náklady spojené s výkonem státní správy v oblasti památkové péče vzniknou orgánům, které tuto státní správu vykonávají. Jedná se zejména o náklady na vydávání závazných stanovisek podle § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., které vzniknou Městskému úřadu **Vimperk** jako výkonnému orgánu památkové péče na úrovni obce s rozšířenou působností. Rozhodnutí jsou vydávána průběžně na základě žádostí vlastníků nemovitostí v památkových zónách nebo jiného správního orgánu, především stavebního úřadu. Četnost rozhodování je ovlivněna výší stavební aktivity v daném území, což souvisí s jeho charakterem a rovněž aktuální ekonomickou situací. U objektů, které jsou kulturními památkami, nedojde v souvislosti s prohlášením památkové zóny k žádnému navýšení agend oproti současnému stavu.

Ekonomické dopady vyplývající z prohlášení památkové zóny lze do budoucna zmírnit vydáním plánu ochrany ve smyslu § 6 památkového zákona, kterým může být snížena administrativní zátěž veřejnosti i výkonného orgánu památkové péče. Vyloučením povinnosti žádat o vydání závazného stanoviska k některým nemovitostem nebo pracím na nemovitostech s využitím takového plánu péče může dojít k podstatnému snížení objemu související agendy.

V souvislosti s prohlášením památkové zóny bude doplněna gesce Krajského úřadu **Jihočeského kraje** pro zapojení do posouzení územně plánovací dokumentace **Města Vimperk**, na jehož území se tato zóna nachází, tedy v případě přípravy ÚPD nové nebo jejích změn. Tato činnost rovněž není častá a dotčené obce nejsou plošně rozsáhlé.

Pokud se týká korupčních rizik, z praxe nejsou známé žádné korupční kauzy, které by se týkaly výkonu

veřejné správy v oblasti státní památkové péče v památkových zónách krajinného charakteru. V případě provázaného systému výkonu veřejné správy, který je založen na skutečnosti, že podklady pro vydávání závazných stanovisek vytváří odborná organizace, závazné stanovisko vydává orgán památkové péče, který se při nesouladném názoru musí s odborným podkladem písemně vypořádat a na jeho základě následně rozhoduje stavební úřad, vzniká poměrně malý prostor pro korupční jednání. Veškeré postupy správních orgánů jsou dostatečně upraveny související legislativou, nedochází ke koncentraci pravomocí, je vykonávána kontrolní činnost.

B. GRAFICKÁ ČÁST

Grafickou část tvoří orientační mapa a podrobná mapa.

K postupu vydání OOP dle části šesté SŘ

Součást OOP

Průběh řízení

Rozhodnutí o námitkách a připomínkách

Poučení (k rozhodnutí výše)

Příloha

Příloha k OOP č. _/rok, tj. Orientační mapa, viz výše.

Mapové přílohy jsou nedílnou součástí OOP.